

augendam in terreno quæstu paucorum hominum facultatem. Interim quod mens scatet, suppressere volgo, **509** nec valeo: scintillam zelus excutit, dum caminum conscientie dolor incendit. Quid enim erit de quolibet supremæ damnationis episcopo, qui lapsus cuique presbytero tollit lucrum, et sacrificandi reddit officium? Iste jam non communicat peccatis alienis, sed auctor existit: imo tanquam Judas Iscariotes, tradit impiis manibus Salvatorem propter vilis pecuniæ quantitatem; Christum venali commercio distrahit, et pro amore pecuniæ tradit auctorem vite. Et iste protinus omnium criminum reus, pro quibus ille fuerat sacerdotalibus infulsu exuendus.

Ut ergo stylus ad hoc, unde digressus est, redeat, videtur nobis, si placet, hoc episcopis utendum esse consilio, ut indignos ac turpiter lapsos administratione suspendant; super eos autem, qui permanserint, idoneos a latere suo viros, qui eos debeant frequenter invisere, et custodire constituent. Cui simile rex etiam Assyriorum fecit, cum sacerdotem ad instruendos cæteros Samariam destinavit: « Ducite, » inquit, « illic unum de sacerdotibus, quos inde captivos adduxistis, ut habitet cum eis, et doceat eos legitima Dei terræ (IV Reg. xvii). » Qui nimirum sacerdos, sicut Scriptura prosequitur, habitavit in Bethel, et docebat quomodo colerent Dominum. In Bethel ergo, hoc est, in domo Dei, dignum est potius quam præsidere, qui sacerdotalis officii regulis cæteros possit imbuere. Nam valde timendum est, quod per Moysen dicitur: « Anima, quæ peccaverit per ignorantiam de hostia et de universis mandatis **510** Domini, quæ præcepit, ut

A non fierent, quidpiam fecerit; si sacerdos, qui est unctus, peccaverit, delinquere faciens populum, offeret pro peccato suo vitulum immaculatum Domino (Levit. iv). » Ex quibus verbis illud formidolose notandum est, quod ait: « Si sacerdos, qui unctus est, peccaverit, delinquere faciens populum; » quia nimirum sacerdos, qui legem Dei nesciendo delinquit, suis etiam populum in peccatis involvit, et quos doctus relevare potuerat, secum simul per imperitiam gravat.

Tu vero, venerande vir, quem et vita præclarum, et doctrina conspicuum: et quod his præstantius est, spiritualis zeli fervor reddit accensum, sic aliis juniorum memineris delegare custodiam, ut et ipse frequenter huc illucque discurrere non omittas.

B Faciens quod hortatur Salomon in Proverbiis: « Discurre, festina, suscita amicum tuum, ne dederis somnum oculis tuis, ne dormitent palpebræ tuæ (Prov. vi). » Illud quoque non excidat, quod postmodum dicit: « Erue eos, qui ducuntur ad mortem, et qui trahuntur ad interitum liberare non cesses (Prov. xxiv). » Ubi scilicet et excusatio tollitur, cum subjungit: « Si dixeris: Vires non suppetunt, qui inspector est cordis, ipse intelligit (Ibid). » Sic ergo super commissum gregem insignis pastor invigila, ut et ignavos opilioes ab eorum cura removeas, et ipse cum David insurgentium ursorum atque leonum rictus infringas (I Reg. xvii): sive etiam cum Abraham postquam cæsis Amalecitis fratrem tuum Loth de jugo captivitatis eduxeris (Gen. xiv), ad Melchisedech regem justitiæ cum triumphali gloria revertaris.

Sit nomen Domini benedictum.

511-512 OPUSCULUM VICESIMUM SEPTIMUM.

DE COMMUNI VITA CANONICORUM. AD CLERICOS FANENSIS ECCLESIAE.

ARGUMENTUM. — Orta dissensione inter Fanenses Ecclesiae canonicos, aliis in commune bonis Ecclesiae collatis, aliis seorsim sibi vivere volentibus, scribit ad eos, hortaturque ut deposita omni contentione, apostolorum et primitivæ Ecclesiae morem sequantur; canonici non tam nomine, quam re esse velint. Quod multis etiam rationibus eis persuadere conatur, non posse enim inter eos esse unionem animorum, inter quos est facultatum; ac multa alia in eandem sententiam perscribit.

Sanctis in Christo fratribus Fanensis Ecclesiae clericis, PETRUS peccator monachus salutem.

Diu est, dilectissimi, quod in his partibus fama vulgavit, non parvæ simultatis inter vos emersisse discordiam; ob id videlicet, quia nonnulli vestrum aggredierentur in canonica regularitate vivere, plerique autem non acquiescerent, volentes tantum apud se in suis proprietatibus habitare. Quod quidem non miramur, quia rarum non est, sed dolemus potius, quia inhonestum est. Satis enim videtur absurdum, ut clerici quis prætendat in ordine speciem, et sæcularium teneat vivendo conversationem: et quem a laicorum turbis professionis conditio se-

D parat, turpe est si vel domestica conversatio, vel peculii abominanda proprietas laicum esse convincat. Quid enim illius poterit concupiscentiam satiare, cui non potest ipse Deus in possessione sufficere? Clericus quippe, sicut juxta sui etymologiam vocabuli, ipse sors Dei est, ita nihilominus et Deus omnipotens ejus esse portio perhibetur. Unde et Jeremias ait: « Pars mea, Dominus, dixit anima mea: propterea expectabo eum (Thren. iii). » Et alibi Deus: Opus, inquit, « manuum mearum tu es, hæreditas mea Israel (Isa. xix). » Si igitur clericus Dei est portio, et Deus portio ejus, non levem Creatori suo contumeliam videtur inferre, qui super

hoc singulare talentum terrenam æstuat pecuniam A accumulare. Nam et in libro Numeri de Levitis Deus Moysi præcipit, dicens: « Tolles Levitas mihi pro omni primogenito filiorum Israel: Ego sum Dominus; et pecora eorum pro universis primogenitis pecorum filiorum Israel (Num. iii). » Et iterum: « Tolle Levitas pro primogenitis filiorum Israel, et pecora Levitarum pro pecoribus eorum; eruntque Levitæ mei. Ego sum Dominus; in præceptis meis ambulent (Ibid.). » Ac si manifestius dicat: sicut eos mihi in proprium jus specialiter vindico, sic mihi jugiter deservire absque-omni terrenæ conversationis subjectione decerno; nec eos velut servos jugo negotiorum sæcularium patior ignobiliter subijci, qui meis obsequiis dediti, libertatis ingenuæ sunt titulo decorati.

CAPUT PRIMUM.

Quod clerici non habent proprietatem rerum, quas possident.

Et notandum quod non solum Levitas, sed levitarum etiam pecora Dominus sua esse testatur; ut perspicue doceat, quod ii qui ecclesiasticis marcipantur obsequiis, Deo debent non modo suæ sedulitatis et laboris impendium, sed etiam proprietatem quoque earum, quas possident, facultatum: sciantque se, simul et sua juris esse non proprii, sed divini. Hoc autem tempore clericis, quod de quibusdam loquor, parum videtur, si sua Deo, vivendo carnaliter, subtrahant; nisi etiam ab ecclesiasticæ procurationis excubiis per angiportus et mundinarum stationes habitando secedant. Nimirum sursum judicantes, si cauponum tabernas olfaciant, quam si divini sacrarii quotidie limen terant, magisque delectat eos textricum gynæcea conspiciere, quam celestis eloquii paginis incubare. Pauper plane Samuel (I Reg. i) post ablactationem nequaquam domum cum parentibus 513 remeat, sed circa templi ministerium jugiter perseverat. Joannes, ut innocentis vitæ munditiam teneat, ad squalentis eremi solitudinem tenera adhuc ætate festinat (Matth. iii; Marc. i; Luc. iii): illicque gratiam propheticæ prædicationis accepit, quam in turbis popularibus degens, promereri non potuit. Nunc autem econtra, ii qui divinis sunt cæremoniis mancipati, Ecclesiæ sacraria remota contemnunt, habitare vero inter forensis strepitus murmura concupiscunt.

Sed audiamus quid de metandis levitarum castris auctoritas divina præcipiat, sicque possumus jure perpendere, ubi potissimum clerici debeant habitare. « Tribum, inquit, Levi noli numerare, neque pones, summam eorum cum filiis Israel; sed constitue eos super tabernaculum testimonii, et cuncta vasa ejus, et quidquid ad cæremônias pertinet: ipsi portabunt tabernaculum et omnia utensilia ejus, et erit in ministerio, ac per gyrum tabernaculi metabuntur (Num. i). » Et paulo post, cum præmisisset: « Metabuntur autem castra filii Israel unusquisque per turmas, et cuneos, atque exercitum suum (Ibid.): » præsto subjunxit: « Porro Levitæ per gyrum tabernaculi

figant tentoria (Ibid.). » Si igitur ex præcepto Domini Levitæ castra sua juxta tabernaculum figunt, nec secedere tabernaculo, vel inter turbas habere hospitium permittuntur; cur nunc clerici juxta divinæ constitutionis edictum abhorreant apud Ecclesiam degere, ut tanto liberius, quanto quietius, in sacri eloquii valeant meditatione vacare? et saltem hoc præstent Ecclesiæ, quam evangelicæ gratiæ splendor illustrat, quod illi deferebant tabernaculo, quod sub ignorantie tenebris ænigmatum figuræ velabant. Et certè valde præposterum est, si illa nunc denegetur reverentia veritati, quæ tunc adumbratæ deferebatur imagini. Nam quod illud tabernaculum non ipsa veritas, sed potius fuerit veritatis exemplar, testatur Dominus, dum præcipit Moysi:

B « Vide, inquit, omnia facito secundum quod tibi monstratum est in monte (Exod. xxv; Hebr. viii). » Quod ergo Moyses vidit in monte, veritas nostra fuit; quod Israelitis tabernaculum fecit, imago fuit tantummodo veritatis. Ministri tunc tabernaculi comedebant manna procul dubio morituri; in Ecclesia vero Christi sacramenta percipimus, in æternitate victuri. De qua videlicet Ecclesia dicit Paulus: « Quia est tabernaculum verum, quod fixit Deus, et non homo (Hebr. viii). » Porro autem templum Salomonis quam juges, quamque sollicitas ministrorum habuisse legatur excubias, quia vos ignorare non credimus, scribere superfluum judicamus. Quis enim illud præsertim libri Paralipomenon perspicue non advertat, quia constituit Salomon juxta dispositionem patris sui David officia sacerdotum in ministeriis suis, et Levitas in ordine suo, ut laudarent et ministrarent coram sacerdotibus juxta ritum uniuscujusque diei, et janitores in divisionibus suis per portam, et portam? (II Paral. viii.)

514 CAPUT II.

Quod is nequeat dici canonicus, qui non sit regularis.

Si igitur illi, qui ex mandato legis conjugalibus erant copulis obligati, tantæ sedulitatis excubias suis sanctuariis exhibebant; quid nunc faciendum est clericis, qui videlicet castitatis munditia præditi, a cunctis sunt carnalis commercii vinculis absoluti? Plane quo pacto quis valeat dici canonicus, nisi sit regularis? quomodo monachus, nisi juxta vim sui nominis sit etiam singularis? Volunt siquidem canonicum, hoc est, regulare nomen habere, sed non regulariter vivere. Ambiunt communia Ecclesiæ bona dividere, aspernantur autem apud Ecclesiam communiter se habere. Enimverò non est hæc primitivæ Ecclesiæ forma, satis exorbitat ab institutionis apostolicæ disciplina: quibus nimirum erat cor unum, et anima una, et vendebant agros ponebantque pretia ad pedes apostolorum, et dividebant singulis prout cuique opus erat: nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia (Act. ii). At contra, filius prodigus dixit patri: « Da mihi portionem,

quæ me contingit; et sic dissipavit omnia bona sua cum meretricibus. Hic profecto electorum reproborumque lineæ discernuntur, quia nimirum isti, quæ sibi sunt propria, gaudent cum aliis habere communia; illi autem sicut a charitatis glutino scindunt mentes, ita nihilominus communes a fratribus dividunt facultates. Ubi vero divisio rerum, ibi procul dubio non est unitas animorum. Charitas quippe communionem facit; avaritia divisionem. Unde et Lucas dicit: « Ait quidam de turba ad Jesum, (non de magnis scilicet, sed de turba erat, quia fetentis avaritiæ squalore sordebat): Magister, inquit, dic fratri meo, ut dividat mecum hæreditatem. » Cumque respondisset: « Homo, quis me constituit iudicem et divisorem inter vos? » protinus intulit his, qui astabant: « Videte, et cavete ab omni avaritia, quia non in abundantia cujusquam vita, ejus est ex his quæ possidet (Luc. xii). » Quibus profecto verbis patenter Veritas indicat, quia nonnulli idcirco dividere communia gestiunt; quia cupiditatis et avaritiæ facibus inardescunt. Ananias et Saphira, non quia communia dividunt, sed quoniam retentum aliquid de propriis commune non faciunt, corporeæ mortis sententia percelluntur (Act. v). Judas quia non fuit denariorum cum cæteris communione contentus, in traditionis voraginem corruens, de communione cecidit apostolatus (Matth. xxvi; Luc. xxii; Joan. xiii). Lot dimitteus Abrahæ dispertita possessione consortium, duris servire compellitur vinculis barbarorum (Gen. xiii, xiv). Esau venandi studio per saltuum lustra discurrens, primogenita perdidit (Gen. v). Jacob simpliciter in tabernaculis residens, plenitudinem paternæ benedictionis accepit (Ibid.).

515 CAPUT III.

Quod monachi discurrentes, non monachi dicendi sunt, sed gyrovagi.

In monachico sane ordine, quos in claustris sub abbatis imperio regulariter manere conspicimus, consequenter utique monachos appellamus: quos autem proprium possidere, indifferenter huc illucque discurrere, solutos legibus juxta propriæ voluntatis arbitrium diffluere cernimus, non monachorum, sed gyrovagorum potius, vel *Sarabaitarum* dignos vocabulo judicamus. Sunt itaque Sarabaitæ monachorum, sunt etiam clericorum. Dicit autem Dominus: « Qui non est mecum, adversum me est; et qui non colligit mecum, spargit (Matth. xii; Luc. xi). » Isti nempe qui cum Deo in fraterna charitate non colligunt, dum marsupium mentium per discordiam scindunt, virtutum fruges, si quæ sunt, quasi per foramen spargentes, amittunt. Unde et propheta de stulto viro dicit: « Quia congregavit divitias, et dimisit eas in sacculum pertusum (Aggæi i). »

Porro non illi soli schismatici sunt dicendi, qui fideli unitatem dividunt; sed etiam, qui se per elationis vel avaritiæ vitium a fraterna charitate divellunt. Nec enim major est fides quam charitas. Nam cum Deus ipse sit charitas (I Joan. iv), et qui ma-

net in charitate, in Deo manet (Jac. i); non minus improbandus est, qui exiit a charitate, quam qui errat a fide. Si quis enim totam legem observaverit, offendat autem in uno, hoc est, in charitate, factus est omnium reus: ac per hoc etiam perfidiæ probatur obnoxius. Plane si juxta Petri vocem diabolus, tanquam leo rugiens circuit quærens quem devoret (I Petr. v); qui fraterni consortii caulas deserit, ultroneus se cruentæ belluæ morsibus tradit. Bucula namque in armento compascens, lupi non timet incursum; cum vero solivaga præsumit silvarum lustra percurrere, ferarum compellitur ingluviem satiare. Turmatim anseres volitantes accipitrem parvipendunt; aliquando qui defuerit, rostro perfossus, ex unguibus non evadit. Apes in alveariis congregatæ mellificant, et quandiu in unum coeunt, ex eorum laboribus dulces favi regibus apponuntur: et si dissiliunt, ac relicto duce vagabundæ pervolitant, famis necesse est inopia contabescant. Hostium vallatus insidiis, si cum eo quo constipatur, abstiterit, hostilibus se jaculis præda factus exponit. Ecclesia nempe Christi, sicut prophetica testantur oracula, castra Dei sunt (Gen. xxxii): in quæ videlicet hostilis impetus non irrupit, donec virtutum armis accincti, in compage charitatis, et in unitate spiritus Christi milites conglobantur. A quibus nimirum quisquis infelicis Achan imitator, aureæ regulæ vel argenti cupiditate dividitur, veri Josue, ac communi totius populi sententiâ lapidatur (Jos. vii).

Quapropter obsecro sanctitatem vestram, charissimi; expulso Phariseorum fermento (Matth. xvi), civitatis vestræ domos cum Abraham patriarcha relinquit (Gen. xii), in uno vos cœnaculo cum Apostolis 516 apud Ecclesiam congregate (Act. ii): propria quæque cum Barnaba et Stephano (Act. iv), veris scilicet abrenuntiatoribus, in commune conferte, ut in fraterna vos unanimitate viventes, Spiritus sanctus merito dignetur invisere. Vos enim sal terræ; sed sicut Veritas dicit: « Si sal evanuerit, in quo condietur? » (Act. ii.) Exiguo quippe salis multa dulcescunt, et parvo clericorum numero totius Christianæ plebis eruditur et instruitur multitudo. Sicut enim episcopi duodecim apostolorum noscuntur obtinere primatum, ita et sacerdotes Ecclesiæ septuaginta discipulorum ordinem repræsentant. Quod profecto mansio illa Israelitici populi in Helim figuratè designat (Num. xxxiii). Ibi nimirum duodecim profluebant apostolici fontes, qui divini verbi imbribus arentia hominum corda perfunderent. Ibi septuaginta virebant palmæ, totidem videlicet discipuli, qui mundo diaboliæ tyrannidis servitute depresso, victoriæ Christi palmas inferrent. Illi siquidem fontes palmarum arbores irrigant, qui sacri pontifices verbis affluunt, unde cæteri sacerdotes Ecclesiæ in spe cœlestium præmiorum sine cessatione virescunt: qui nimirum decuplato septenario numero, hoc significare videntur, ut per septiformis gratiæ Spiritum legis Decalogus impleatur. Istos itaque septuaginta discipulos cum

binos ante faciem suam Dominus mitteret, et eos; qui alios docturi erant, ut et ipsi irreprehensibiliter viverent, admoneret, in ipso docendi principio tanquam permaxime necessarium ac principale præmisit, ut pecuniarum lucra continerent, avaritiæ sordes abjicerent, proprietatis peculium non haberent. « Nolite, inquit, portare sacculum, neque peram, neque calceamenta (Luc. x). » Per Marcum quoque prohibet, ut neque panem, neque æs in zonis haberent, neque duabus tunicis induti, sed sandaliis calceati, virgam tantummodo gestantes incederent (Marc. vi). Cur autem hoc factum est? Nunquid propter illos tantum? Sed esto, ut propter illos sit factum; quare autem scriptum, propter nos? « Quæcunque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt (Rom. xv). » Cur itaque hæc in Ecclesia legimus, nisi [ut] hæc ipsa, quæ leguntur, operibus impleamus? Præsertim ii qui per succedentium vicissitudines temporum eorum funguntur officio, eorum procul dubio necesse est conversentur exemplo. Possidere igitur terrenum aliquid prædicatoribus suis prohibet Deus, ut qui constituti sunt in auditorum cordibus concupiscentiarum æstus extinguere, ipsi sibi met caveant ad aliorum perniciem ambitionis et avaritiæ frena laxare. Huc accedit, quod sæpe ex occasione itineris, obviante forma muliebri, libidinis flammam concipiet minister altaris. Nam dum a propriis ad Ecclesiam iter terit, et reditus; repente malignus spiritus laqueos præparat, femine viscerium tendit, et vultum aspici lubricum, quem deceptus intuetur, opponit. Sed quisquis vel avaritiæ flamma, vel libidinis æstuat, qua fronte, qua conscientia divinis altaribus appropinquat? Hinc est enim, quod filii Aaron divino sunt igne consumpti, quia alienum ignem offerre Domino præsumpserunt. Scriptum quippe est: « Arreptisque Nadab, et **517** Abiu filii Aaron thuribus suis, posuerunt ignem et incensum desuper, offerentes coram Domino ignem alienum, quod eis præceptum non erat: egressusque ignis a Domino devoravit eos, et mortui sunt coram Domino (Levit. x). » Altaria quippe Domini non alienum, sed ignem duntaxat divini amoris accipiunt. De quo videlicet ipse dicit: « Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut ardeat? (Luc. xii). » Quisquis igitur terrenæ, vel carnalis concupiscentiæ flamma in thuribulo sui pectoris æstuat, et sacris assistere mysteriis non formidat, illo procul dubio divinæ ultionis interim igne consumitur, de quo Scriptura testatur: « Et nunc, inquit, ignis adversarios consumit (Hebr. x). » Enim vero nimis impossibile est, fratres mei, ut is, qui rerum familiarium curis opprimitur, qui simul habitando et colloquendo turbis quotidie popularibus admiscetur, mundo corde sanctis valeat interesse mysteriis. In quibus videlicet terribilibus sacramentis cælum aperitur, et virtutes angelicæ simul cum hominibus diversantur. Quantæ ergo munditiæ debent esse clerici, quam nitidi, quam denique a cunctis negotiorum sæcularium fetoribus alieni? Qui vi-

delicet velut contubernales et condomestici angelorum consortio perfruuntur, et sacramentorum celestium Deo cooperatores et dispensatores existunt.

CAPUT-IV.

Quod boni malorum societate pervertuntur.

Neque hoc nos de solis sacerdotibus loquimur, sed de omnibus clericis, qui sacris altaribus in quolibet gradu ministerii sui jura dependunt. Nam etiamsi mundus sit quis in se, malorum nonnunquam societate polluitur. Quod utique si aliquibus non contingeret, nequaquam propheta conquerens, gemisset: « Væ, inquit, mihi, quia vir pollutus labiis ego sum, quoniam in medio populi polluta labia habentis ego habito (Isa. vi). » Qui nimirum idcirco se pollutum labiis assererat, quia inter eos, qui pollutum labiis habitabat. Id ipsum plane et Moyses in terra Madian pertulisse cognoscitur, si cur eum occidere voluerit Dominus, subtiliter indagetur. Scriptum quippe est: « Cumque esset in itinere, in diversorio Moyses, occurrit ei Dominus, et volebat occidere eum (Exod. iv). » Mirum valde cur eum repente Dominus occidere voluisse describitur, quem assecrætem sibi jam et symmysten familiariter fecerat; cui consilii sui, ac voluntatis arcana pandiderat, et nunc in executione suæ obedientiæ dirigebat. Sed procul dubio datur intelligi, quia quantalibet contagii maculam ex diuturna Madianitarum cohabitatione contraxerat, atque idcirco terrore ac negligentia correctione purgandus erat, qui corrigendis aliis celestium mandatorum bajulus accedebat. Quod scilicet uxor ejus Sephora prudenter intellexit, de qua Scriptura protinus addidit: « Tulit illico Sephora acutissimam petram, et circumcidit præputium filii sui (Exod. iv). » Absurdum quippe fuerat, si videretur gentilis in filio, qui Israelita erat in semetipso. Qui ergo alios ad rectitudinis viam debet instruere, valde cavendum est ne **518** ipse, quod absit, in aliquo videatur errare. Hinc est etiam quod Israeliticus populus ad ulciscendum scelus Belamin [Benjamin] zelo rectitudinis inflammatur, et tamen idem populus Belamin gladiis ante prosternitur (Jud. xx). Quem enim non moveat, quod Dominus bis interrogatur, bis ad ineundum contra Belamin prælium dedit assensum; et tamen in primo certamine viginti duo millia de Israelitis, in secundo vero decem et octo millia ceciderunt? Quid igitur in his intelligendum est, quid sentiendum, nisi quia prius curandi sunt a tumore proprii vulneris, qui auferre morbos alienæ gestiunt pravitatis? ut ipsi jam mundi per ultionem suimet veniant, qui aliorum percutere prava festinant; sicut in Evangelio dicitur: « Qui sine peccato est vestrum, prius in illam lapidem mittat (Joan. viii). » Unde recte cum illi Deum consulentes, dicerent: « Quis in exercitu nostro princeps certaminis contra filios Belamin [Benjamin]? » Respondit: « Judas sit dux yester (Jud. xx); » quia enim Judas confessio interpretatur, recte dux illius belli Judas constituitur. Ut nimirum

prius per confessionem propria studeant errata corrigere, qui aliis volunt errorem confitentibus subvenire.

CAPUT V.

Quod communo vitæ unionem spiritus et rectitudinem pariat.

Quapropter, charissimi, si vultis in populo Dei, quibus ad exemplum præpositi estis, inter quos lucetis quasi luminaria in mundo, verbum vitæ continentes; si vultis, inquam, inter eos animarum lucra conquirere, si errantes ad religionis libet rectitudinem provocare, in vobismetipsis prius, si qua sunt, obliqua dirigite, et ad scholam Christi simul convenientes, in communionem vitæ et unione spiritus concorditer permanete. Non inter vos divisio sit domorum, non scissura mentium, non diversitas facultatum. Mementote semper, quia de sectis lapidibus altare reprobatur Deus: « Si enim levaveris, inquit, super eum cultum tuum polluetur (*Exod. xx.*) » Secti quippe lapides sunt, qui fraternæ societatis consortium respuunt; qui vivere cum fratribus, et conversari concorditer nolunt. Tales autem Christus in suo non recipit corpore, quos a membrorum suorum sectos iudicat unitate. De illis porro lapidibus altare est potius fabricandum, quibus Petrus dicit apostolus: « Et ipsi tanquam lapides vivi superædificamini domus spirituales (*I Petr. ii.*) » Cui videlicet domui ille fundamentum est, præter quod non potest aliud poni (*I Cor. iii.*); ille summus, qui factus est in caput anguli. (*Psal. cxvii*) Præterea nunquid otiose præcipit Dominus: « Nolite, inquit, thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi ærugo, et tinea demolitur, et ubi fures effodiunt, et furantur? » (*Matth. vi.*) Quis, quæso, huius mandati

sententiam teneat, si hanc clericus non observat? Nunquid conjugati, qui filios nutriunt, qui Deo decimas ex ipsius auctoritate persolvunt? « Qui enim offert, ut Paulus ait, necesse est eum aliquid habere quod offerat (*Hebr. viii.*) » Deinde quomodo poterit in choro quis psallentium constitutus, cor fixum in oratione tenere, qui de oculis et 519 capsidilibus, ne audax advolet manus, excogitat? de apothecis, et horreis, ne furibus famulentur, addubitat? ne non seræ minus fideles obstant, atque de furum semper obrepentium irruptione formidat? Ego autem forsitan mentior, sed nunquid Veritas poterit mentiri, quæ dicit: « Ubi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum? » (*Matth. vi; Luc. xii.*) Et forte tolerabilius censeretur, si in suis penetralibus officia divina peragerent, ac non longius laborantes, ibi Deum quærerent, ubi peculia custodirent; ut cum illis diceretur: « Ubi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum; » non incongrue subderetur: ubi est etiam Deus tuus?

520 Sed quoniam res hæc non ridenda est, sed dolenda, obsecro vos, dilectissimi mihi fratres, et domini, nolite, quæ suggerimus, parvipendere, sed in schola vos Christi sub disciplina sancti Spiritus congregate; quatenus ipse nobiscum nunc, et usque ad consummationem sæculi (*Matth. xxviii.*), sicut est pollicitus, maneat, et ad Patris sui gloriam felici postmodum vos remuneratione perducatur. Quibusdam forte displiceam, quia dum alios intra regularis vitæ limitem compescere gestio, ipse modum compendii epistolaris excedo. Sed optime compensatur, si arguitur imperitiæ scriptor, dummodo proficiat sapienter auditor.

Sit nomen Domini benedictum.

521-522 OPUSCULUM VICESIMUM OCTAVUM.

APOLOGETICUS MONACHORUM ADVERSUS CANONICOS.

ARGUMENTUM. — Queruntur monachi, quod a coetu totius Ecclesie per canonicos exclusi fuerint, cum ipsi ab apostolis, imo a prophetis suam traxerint originem. Severe quemdam arguunt, qui ausus est dicere: A monachis Ecclesie sacramenta nullo pacto esse ministranda. Denique exemplo sanctorum Augustini, Hieronymi, Athanasii et decreto Bonifacii papæ IV probant ligandi et solvendi potestatem monachos habere.

Cunctis amantissimis clericis ac canonicis, omnes unanimiter monachi.

Multum, fratres charissimi, si digni estis audire, miramur, quomodo vel ob quam causam conamini nos a consortio et unitate universalis Ecclesie separare: cum constet a monachis, non a canonicis universalem Ecclesiam fundatam, gubernatam et a diverso errore ciibratam. Apostoli nempe fundatores, et rectores Ecclesiarum nostro, non vestro more vivebant, ut Lucas evangelista in Actibus apostolorum refert (*Act. i.*): et Philo disertissimus Judæorum, in libris quos in laudem nostrorum con-

scripsit, primitivos Christianos monachos, non canonicos vocat; et habitacula eorum monasteria nuncupat ac quamplurima dicit, eos laudabilia egisse, et conscripsisse. Certe nostri, non vestri ordinis Moyses et Elias fuere (*Exod. iii; III Reg. xvii.*), eremum qui incolere: nostri auctores greges prophetarum cum quibus reprobus Saul sæpe cantavit (*III Reg. xix.*). Longum est paginas Veteris Testamenti revolvere, veniamus ad Novum, quod supra reliquimus. Apostolos certe, et successores eorum, si irreverberatis oculis paginas novi instrumenti percipitis, monachico non canonico more vi-